

A veure si trobem la jeia

Pere Calders

La proposta de Josep Guia, vicedirector de la Universitat de València, em sembla fascinant. Ja era hora que algú ho digués sense complexos! Feia l'efecte que al llarg de la seva història, Catalunya s'hagi avergonyit sempre de la seva identitat. Marca Hispànica, Regne d'Aragó, Confederació Catalano-Aragonesa, Països de Llengua Catalana, Països Catalans, nacionalitat històrica... I altres que ara no em vénen a la memòria. Ah! I tot això sense comptar amb la categoria de Principat, adequadíssima perquè o ens allunyem massa de la humilitat i la modèstia que correspon a les pures curiositats regionals que depenen d'una corona que és la que mana de debò.

Fa uns quants anys que ens esfor-

cem a dissimular condicions i orígens, amb invents gairebé desesperats, perquè ningú no se'ns enfadi. Ens dividim i subdividim en catalans a seques, en altres catalans, en els qui són catalans perquè viuen i treballen a Catalunya, o que, simplement, hi resideixen. D'un moment a l'altre, pot sorgir algú que, seguint la moda actual, s'inventi els *light-catalans*, o els *catalan-light* (això ja ho determinaran els entesos). Cal reconèixer que quedaria summanent *in*.

Jo provinc de famílies pageses, de banda de pare i de mare, a comptar dels avis en amunt. He passat una part important de la meua infantesa en una masia, en contacte amb una gent senzilla, però que procurava tenir les idees clares. Ells dividien el món que tenien a frec en catalans i castellans (depenia de l'idioma que parlaven) i, que jo recordi, no es

feien pas gaires embolics. M'atreveria a dir que hi tocaven més que nosaltres. La meua àvia materna, mestressa, tenia un sentit molt gentil de l'hospitalitat. Rebia tothom amb bona cara, fins i tot a la parella de la guàrdia civil que feia la ronda prescriptiva per les masies. La meua àvia els acollia amb un somriure, els oferia un got de vi i feia veure que entenia poc o molt aquells dos castellans uniformats. Estic segur que no s'hi amoinava gaire i no deixava ni per un moment de parlar-los en català. A vegades, la conversa era superrealista, però mai no passava res d'irreparable. Recordo que, en una ocasió, l'oncle Gaspar va dir a l'àvia que els guàrdies civils li preguntaven una cosa i ella en responia una altra. I l'àvia, impertorbable, va replicar: «Pobra gent! Prou pena tenen!»

La Catalunya que evoco era un

país amb nadius, estadants, ocupants, visitants i prou. Juraria que de l'Espanya imaginada de manera exclusiva pels castellans no en sabien gairebé res, potser només un antic ressentiment que encara els dolia. És evident que havien perdut la memòria històrica en el sentit de les causes i dels precedents, però també ho és que la memòria es pot refrescar, i em sembla que aquesta és una de les feines que ens han d'ocupar ara. En Josep Guia ens ha fet un servei inestimable en aquest sentit.

Després d'això, com que cadascú se sap les seves coses, he d'afegir que en el meu cas —i em costa que en el de molts— no em cal repassar la història ni emparar-me en antecedents remots per sentir amenaçada la meua identitat nacional. Des de la dreta i des de l'esquerra m'ho han fet present gairebé cada dia de la meua vida.